

Samenvatting

Inleiding

De verhoging van de energielasten raakt iedereen, zowel huishoudens als maatschappelijke organisaties en bedrijven. Voor de één is de impact groot, de ander kan de gevolgen (nog) opvangen. De gemeente wil zicht krijgen hoe groot de problemen zijn bij de maatschappelijke organisaties in het Westerkwartier. Om zo een betere inschatting te maken op welke manier de gemeente kan ondersteunen.

Daarom zijn maatschappelijke organisaties in het Westerkwartier gevraagd om een enquête hierover in te vullen in de periode 14-28 november 2022.

Resultaten kort samengevat

- Bijna alle organisaties betalen de energiekosten, ook als ze geen eigenaar van het pand zijn.
- De energiecrisis heeft voor bijna de helft van de organisaties (zeer) grote impact.
- 2/3^e heeft al een nieuwe energiecontract (vnl. variabele tarieven) of loopt het per 1-1-23 af.
- Het voortbestaan van een kwart van de organisaties wordt bedreigd door de hoge energiekosten.
- Het aandeel energiekosten op de totale kosten is in 2022 gestegen.
- Organisaties vangen de toegenomen energiekosten vooral op met reserves en andere maatregelen en proberen de rekening zo weinig mogelijk neer te leggen bij de inwoner. Dit lukt heel vaak niet.
- Ongeveer de helft heeft een meerjarig onderhoudsplan en een derde heeft een EPA gedaan.
- Een ruime meerderheid heeft al duurzaam geïnvesteerd of heeft hiervoor plannen. Financiën zijn wel een probleem om de plannen ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren.
- De helft wil financiële ondersteuning van de gemeente, een derde wil advies, een vijfde wil (ook) andere ondersteuning.
- Bijna een kwart merkt dat inwoners meer behoefte hebben om de ontmoetingslocatie te bezoeken.

Conclusie

Duidelijk is dat voor een groot deel van de organisaties de hogere energiekosten gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering waarbij voor een deel zelfs in hun voortbestaan wordt bedreigd. Om de maatschappelijke functie niet verloren te laten gaan is er ondersteuning van de (gemeentelijke) overheid nodig in de vorm van financiële ondersteuning, advies en andere ondersteuning. Veel organisaties hebben al duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd, of hebben hiervoor plannen. Dat is mooi. Winst valt te behalen in het koppelen van duurzaamheidsmaatregelen (te baseren op een EPA) aan een (op te stellen) meerjarig onderhoudsplan. Slechts de helft heeft namelijk zo'n meerjarig onderhoudsplan en slechts een derde heeft een EPA gedaan. De gemeente kan hierbij financieel ondersteunen en adviseren. Verder kan de gemeente ook nog op andere manieren helpen bij de bedrijfsvoering (bijv. adviseren over gezamenlijke energie inkoop).

Op korte termijn zal er ook actie ondernomen moeten worden. Die zit hem voorop op financiële ondersteuning om de huidige energiekosten te kunnen betalen.

Resultaten nader toegelicht

Respons

De enquête is per mail verstuurd aan 103 maatschappelijke organisaties. 59 (=57%) hebben de enquête ingevuld, waarvan 48 volledig. Het aantal respondenten is te klein om de resultaten als representatief voor de 103 organisaties te kunnen beschouwen. Dan had de enquête ingevuld moeten worden door 82 respondenten (uitgaande van een betrouwbaarheid van 95% en 5% foutenmarge). Wel geven de resultaten inzicht in de mate waarin de maatschappelijke instellingen die de enquête hebben ingevuld last hebben van de inflatie op energiekosten, hiermee omgaan en wat ze nodig hebben om hun taken te kunnen blijven uitvoeren.

Bijna alle organisaties betalen de energiekosten, ook als ze geen eigenaar van het pand zijn

Van de 59 respondenten hebben 39 (66%) de accommodatie in eigendom. Bij 13 (22%) respondenten is de gemeente eigenaar. Bij 7 (12%) is een andere organisatie eigenaar. Van de 59 organisaties zijn 39 eigenaar van hun pand en betalen dus ook de energiekosten. Van de 20 die niet eigenaar van hun pand zijn betalen 2 geen energiekosten. 18 doen dit wel, waarvan 17 o.b.v. een eigen energiecontract.

De energiecrisis heeft voor bijna de helft van de organisaties (zeer) grote impact

Van de 56 organisaties die de energiekosten (deels) zelf betalen geven 26 (=47%) aan de impact van de energiecrisis tot nu toe (zeer) groot te vinden. Dit zijn 2 musea, 6 buitensportlocaties, 1 binnensportlocatie, 12 buurt/dorpshuizen, 2 MFC's, 1 soos en 2 andere organisaties. 21 (=38%) hebben er een beetje/matig last van. 9 (=16%) hebben er geen last van.

2/3^e heeft al een nieuwe energiecontract (vnl. variabele tarieven) of loopt het per 1-1-23 af

Van de 54 organisaties hebben 22 (=41%) inmiddels een nieuw energiecontract. Bij 14 (=26%) loopt het voor 1-1-23 af. Bij 10 (=19%) loopt het voor 1-7-23 af. Bij 1 (=2%) loopt het voor 1-1-24 af. Bij 7 (=13%) loopt het na 1-1-24 af.

Van de 26 organisaties die tot nu toe al (zeer) grote impact van de energiecrisis ervaren, hebben 15 (=58%) inmiddels al een nieuw contract. Bij 6 (=23%) loopt het voor 1-1-23 af. Bij 4 (=15%) loopt het voor 1-7-23 af. Bij 1 (=4%) loopt het na 1-1-24 af.

Van de 53 organisaties hebben 30 (=57%) te maken met variabele tarieven en 20 (=38%) met vaste tarieven. De andere 3 (6%) weten het niet.

Van de 22 organisaties die inmiddels een nieuw contract hebben, hebben 20 (=91%) variabele tarieven. 1 (=5%) heeft vaste tarieven en 1 (=5%) weet het niet.

Het voortbestaan van een kwart van de organisaties wordt bedreigd door de hoge energiekosten

Van de 53 organisaties geldt voor 13 (=25%) dat hun voortbestaan door de hoge energiekosten wordt bedreigd. Dit geldt voor 1 museum, 4 buitensportlocaties, 6 buurt/dorpshuizen, 1 MFC en 1 andere soort ontmoetingslocatie.

Het aandeel energiekosten op de totale kosten is in 2022 gestegen

Van de 49 organisaties betaalden 38 (=78%) 25% of minder aan energiekosten in 2019, 2020 en 2021. In 2022 geldt dit voor 18 (=37%) organisaties. In 2022 verwacht een grotere groep (22=45%) er 26-50% aan kwijt te zijn, 5 (=10%) verwacht er 51-75% aan kwijt te zijn en 4 (=8%) meer dan 75%. De verwachte stijging van het aandeel energiekosten geldt voor alle soort organisaties, behalve voor een binnensportlocatie en een buurthuiskamer.

Let wel; De jaarlijkse energiekosten in 2019 verschilden enorm per organisatie, variërend van enkele honderden euro's tot tienduizenden euro's en zelfs één die € 200.000 aan energiekosten had. Deze informatie is vooral relevant om per organisatie te bekijken in relatie tot het % energiekosten van de totale kosten, de looptijd van het contract en de energiebesparende maatregelen.

Organisaties vangen de toegenomen energiekosten vooral op met reserves en andere maatregelen en proberen de rekening zo weinig mogelijk neer te leggen bij de inwoner

De 49 organisaties vangen de toenemende kosten vooral op door inzet van reserves (33=67%), gevolgd door tariefsverhoging servicefaciliteiten (21=43%), anders (18=37%), contributieverhoging (11=22%), extra fondsenwerving / sponsoring (11=22%) en aanpassing van activiteiten (8=16%). Bijna alle soorten organisaties zetten hun reserves in en kijken naar andere niet genoemde mogelijkheden. Veel organisaties proberen de rekening zou weinig mogelijk bij de inwoner neer te leggen, maar ontkomen daar toch niet aan. Alleen de musea, een theater en een binnensportlocatie zetten nog niet in op contributie- en tariefsverhoging en aanpassing van (service) activiteiten.

Ongeveer de helft heeft een meerjarig onderhoudsplan en een derde heeft een EPA gedaan

Ongeveer de helft van de 49 organisaties heeft geen meerjarig onderhoudsplan (24=49%). 18 (=37%) hebben dit wel. 7 (=14%) weten het niet.

Bijna 2/3e van de 49 organisaties heeft geen EPA gedaan (32=65%). Dit geldt voor 61% van de organisaties die een meerjarenonderhoudscontract hebben en voor 71% van de organisaties die geen meerjarenonderhoudscontract hebben.

8 (=16%) organisaties hebben wel een EPA gedaan, namelijk 5 buurt/dorpshuizen en 3 MFC's. 9 (=18%) weten het niet.

Een ruime meerderheid heeft al duurzaam geïnvesteerd of heeft hiervoor plannen. Financiën zijn wel een probleem om de plannen ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren.

30 van de 49 organisaties (=61%) hebben al (deels) duurzame maatregelen uitgevoerd. Dit zijn 3 musea, 1 theater, 10 buitensportlocaties, 1 binnensportlocatie, 12 buurt/dorpshuizen en 3 MFC's. 10 (=20%) hebben hiervoor plannen gemaakt. 5 (=10%) hebben geen plannen. 4 (=8%) weten het niet. Voor 32 van de 49 organisaties (=65%) zijn de financiën een probleem bij het doorvoeren van de energiebesparende maatregelen. Dat geldt zelfs voor 9 van de 10 organisaties die verduurzamingsplannen hebben, maar deze nog niet hebben uitgevoerd.

Voor 6 (=12%) organisaties vormen de financiën geen probleem. Het gaat dan om 5 buitensportlocaties en 1 buurt/dorpshuis. Mogelijk dat deze 6 hun maatregelen al hebben uitgevoerd.

11 (=22%) van de organisaties weet het niet.

De helft wil financiële ondersteuning van gemeente, een derde wil advies, een vijfde wil (ook) andere ondersteuning

25 van de 48 organisaties (=52%) heeft (heel) veel behoefte aan financiële ondersteuning. Dit zijn 4 musea, 6 buitensportlocaties, 11 buurt/dorpshuizen, 2 MFC's, en 2 andere organisaties. Ze hebben behoefte aan compensatie van de hogere energiekosten (bijv. via subsidie, prijsplafond, OZB kwijtschelding, TEK-regeling en gezamenlijke energie inkoop) en financiering van duurzame maatregelen (bijv. voor zonnepanelen, isolatie, boiler, etc.) in de vorm van een subsidie of lening. Aan advies hebben 14 (=29%) (heel) veel behoefte. Dit zijn 3 musea, 4 buitensportlocaties, 4 buurt/dorpshuizen, 1 MFC en 2 andere organisaties. Ze hebben behoefte aan advies over energiebesparing, over de keuze van te nemen duurzame maatregelen (wat is technisch en financieel geschikt, ook in relatie tot de onderhoudsstaat van het gebouw), over subsidiemogelijkheden en over inkomstenwerving.

9 (=19%) hebben (heel) veel behoefte aan andere ondersteuning. Dit zijn 2 buitensportlocaties, 4 buurt/dorpshuizen, 1 MFC en 2 andere organisaties. Ze hebben behoefte aan gezamenlijke inkoop van duurzame maatregelen, hergebruik van materiaal van andere organisaties, simpelere regelgeving, ontzorgen van vrijwilligers (bijv. zoekwerk overnemen) en belangenbehartiging bij rijksoverheid en energieleveranciers over energietarieven voor (kleine) maatschappelijke organisaties.

Bijna een kwart merkt dat inwoners meer behoefte hebben om de ontmoetingslocatie te bezoeken

5 (=20%) van de 25 ontmoetingslocaties geeft aan dat de afgelopen maand meer inwoners de ontmoetingslocatie hebben bezocht. Dit zijn 4 buurt/dorpshuizen en 1 MFC.

6 (=24%) geven aan dat inwoners behoefte hebben aan ruimere openingstijden van de ontmoetingslocaties. Dit zijn 4 buurt/dorpshuizen en 1 MFC en 1 andere organisatie.

Tot slot geven organisaties aan wat ze nog meer van de gemeente nodig hebben

Organisaties geven de volgende dingen mee aan de gemeente:

- Het gemeenschappelijk belang van maatschappelijke organisaties in onbetaalbaar. Ze bieden een plek waar kinderen nog betaalbaar kunnen sporten, muziekles kunnen krijgen, dat iedereen een hapje en drankje kan halen. Het moet betaalbaar blijven. De gemeente moet hierbij de helpende hand bieden. Als dit maatschappelijke organisaties eenmaal failliet zijn, is het heel moeilijk ze in betere tijden weer op te starten.
- Behoeftte aan overleg met de gemeente over deze onderwerpen.
- Maatwerkoplossingen passend bij de organisatie.
- De gemeente kan het initiatief nemen en de procedurele kant ondersteunen dat maatschappelijke organisaties samen allerlei dingen inkopen. Bijv. materiaal, energiebesparende apparaten, energiecontract etc.
- Overzicht van subsidiemogelijkheden, steunmaatregelen en lage of renteloze leningen. En contactgegevens subsidieadviseur.
- Verzoek om deze enquête jaarlijks te herhalen, aangezien de omstandigheden jaarlijks kunnen veranderen.